

Tarım Satış Kooperatifi
Örnek Anasözleşmesi
BİRİNCİ BÖLÜM

Kuruluş

Madde 1- Bu anasözleşmede isimleri, iş ve konut adresleri ve taahhüt ettikleri sermaye payları gösterilen üreticiler tarafından 4572 sayılı Tarım Satış Kooperatif ve Birlikleri Hakkında Kanun hükümlerine göre değişik sayıda ortaklı, değişik sermayeli ve sınırlı sorumlu bir tarım satış kooperatifi kurulmuştur.

Tüzel kişiliğin kazanılması

Madde 2- Kooperatif, Ticaret Siciline tescil ile tüzel kişilik kazanır. Tescilden önce kooperatif namına iş ve işlem yapanlar bunlardan şahsen ve zincirleme olarak sorumludurlar.

Anasözleşmenin hazırlanması ve değiştirilmesi

Madde 3- Kooperatif örnek anasözleşmesi, birliklerin görüşü alınarak Bakanlıkça hazırlanır ve Bakanlar Kurulunca kabul edilerek Resmi Gazete` de yayımlanır.

Kooperatif Anasözleşmesinde değişiklik yapılması, Bakanlıkça birliklerin görüşü de alınarak doğrudan veya birliklerin yarıdan bir fazlasının yönetim kurullarının bu konudaki müşterek isteği, Bakanlığın teklifi ve Bakanlar Kurulunun kabulü ile mümkündür.

Birliklerin yarıdan bir fazlasının müştereken değişiklik için başvurması halinde, Bakanlık başvurusu en geç bir ay içinde değerlendirir ve kanun hükümlerine aykırılık yoksa Bakanlar Kuruluna değişiklik teklifinde bulunur. Bu değişiklikler, kooperatif ve birliklerin yapılacak ilk genel kurul toplantılarında olağan genel kurulların usul ve çoğunluğuna göre görüşülerek karara bağlanır ve ticaret siciline tescil ile yürürlüğe girer.

Unvan

Madde 4- Kooperatifin unvanı, Sınırlı Sorumlu Tarım Satış Kooperatifidir.

Merkez ve çalışma bölgesi

Madde 5- Kooperatifin merkezi` dir. Çalışma bölgesi` dir.

Süre

Madde 6- Kooperatif süresizdir.

Kooperatifin birliğe girişi

Madde 7- Aynı bölgede çalışma konusu aynı ürün veya ürünler olan en az üç kooperatif tarafından bir tarım satış kooperatifleri birliği kurulabilir, kooperatif daha önce kurulmuş bir tarım satış kooperatifleri birliği var ise buna ortak olabilir.

Birliğe ortak olma ile ilgili işlemler, Birlik anasözleşmesindeki hükümlere göre yürütülür.

Kooperatif, bağlı bulunduğu birliğin Kanun ve anasözleşmeye aykırı olmamak koşuluyla faaliyet konusuna ilişkin belirleyeceği ilke ve esaslara uymak zorundadır.

Amaç ve çalışma konuları

Madde 8- Kooperatifin amacı; ortaklarının mesleki faaliyetleri ile ilgili ihtiyaçlarını karşılıklı yardım, dayanışma ve kefalet suretiyle karşılamak, ortakların ve gerektiğinde diğer üreticilerinin ürünlerini daha iyi şartlarla değerlendirmek ve ekonomik menfaatlerini korumaktır.

A- Kooperatif esas itibarıyla;

- 1) Ortakların ürünlerinin alımı ve daha iyi şartlarla değerlendirilmesi için çalışmak, bu konuda gerekli her türlü tedbiri almak,
- 2) Ortakların ve gerektiğinde ortak olmayan üreticilerin tarımsal üretim faaliyeti ile ilgili girdi niteliğindeki her türlü ihtiyaçlarını yurt içinden ve yurt dışından tedarik etmek ve bu amaçla bayilik almak, dağıtmak, kiralamak ve benzeri yöntemlerle karşılamak, gerektiğinde ortaklarını kredi ile desteklemek,

konularında çalışır.

Kooperatif, iştiğal konusuna giren ürünlerin nitelikleri gereği olarak, bu ürünlerin daha iyi muhafaza edilmesine ve toptan veya perakende satışı için iç piyasa alışkanlıklarına uygun hale getirilmesine yönelik depo ve ilk işleme hüviyetindeki işletmeler ile ambalajlama gibi tesisleri kurabilir.

Kooperatif, bir birliğe bağlı ise, gerek ilk işleme hüviyetindeki işletme ve tesislerin, gerekse bunlar dışında kalan sonraki üretim aşamalarına ilişkin iktisadi işletmelerin kuruluşu ve tasfiyesinde, birliğin belirleyeceği ilke ve esaslara göre hareket eder.

B- Kooperatifin diğer çalışma konuları şunlardır:

- 1) Gerektiğinde ortak olmayan üreticilerden ve serbest piyasadan çalışma konusuna giren ürün alımında bulunmak, bu ürünlerin iç ve dış piyasada değerlendirilmesini sağlamak,
- 2) Satın alma, depolama, standartlaştırma, ilk işleme, ambalajlama, nakletme ve benzeri işleri yapmak, bu konularda en uygun tedbirleri almak,
- 3) Ürünlerin, mamul ve yarı mamullerin iç piyasalarda satışı yanında ihracatına da önem vermek, bu amaçla devamlı olarak piyasa araştırmalarında bulunmak, gerektiğinde yurt içinde ve yurt dışında bayilik, temsilcilik kurmak,
- 4) Üreticilerin mesleki bilgilerini artırmak, bu amaçla kurslar açmak, seminerler düzenlemek, yabancı ülkelerdeki benzeri kuruluşlarla işbirliği yapmak, tanıtım, eğitim, yayın, araştırma ve benzeri faaliyetleri yapmak veya yaptırmak,
- 5) Kooperatifin kredi ihtiyacının karşılanması amacıyla ilgili finans kuruluşlarına başvuruda bulunmak, borçlanmak, açılan kredinin zamanında ve amacına uygun kullanılmasını sağlayıcı tedbirleri almak,
- 6) Ürünleri ve sahibi olduğu menkul ve gayrimenkullar ile üreticilerin sigorta konusuna giren varlıkları için sigortacılık hizmetlerini yürütmek.

Kooperatifin, ilk işleme hüviyetindeki işletme ve tesisleri dışında kalan sonraki üretim aşamaları için kuracağı iktisadi işletmeler, anonim şirket statüsünde ayrı bir tüzel kişilik olarak kurulup faaliyet gösterir.

İKİNCİ BÖLÜM

Sermaye ve Paylar

Sermaye

Madde 9- Kooperatifin sermayesi, ortakların ödemeyi taahhüt ettikleri ortaklık paylarının toplam tutarından ibaret olup değişkendir.

Aynı sermaye konulamaz.

Kooperatifin kuruluşunda taahhüt olunan sermayesinin en az tutarı (.....) TL.`dir. Kuruluşta bu sermayenin tamamının tüzel kişilik kazandıktan sonra kooperatif hesaplarına aktarılmak üzere kurucu yönetim kurulu üyelerinden birine peşin olarak ödenmesi zorunludur.

Ortaklar, ilk ortaklık yılı içinde kooperatife teslimini taahhüt ettikleri ürün değerinin, ilk yıldan sonra da teslimini gerçekleştirdikleri ürün değerinin %30`u kadar ortaklık payı taahhüdünde bulunurlar. İlk ortaklık yılına ait ortaklık pay taahhüdüne esas olacak ürün değerinin bulunmasında, cins ve kalite itibarıyla en yüksük ve en son alım fiyatı dikkate alınır. Bir ortağın sermaye taahhüdü en çok 10 milyar TL.`dir. Bu miktar genel kurul kararıyla artırılabilir.

Ortak, ürün miktar ve değerinde azalma olduğu gerekçesiyle ortaklık payı taahhüdünü azaltamaz.

Ortaklık payı taahhüt tutarının tespitinde, 1,000,000.- TL.`nin altındaki tutarlar dikkate alınmaz.

Payların ödenmesi

Madde 10- Ortakların taahhüt ettikleri paylar, Kooperatife teslim ettikleri ürün değerinden %5 kesinti yapılmak suretiyle tahsil olunur. Bu kesinti oranı yönetim kurulunca gerekli görülen hallerde %3`e kadar indirilebilir.Kooperatif birliğe bağlı ise söz konusu kesinti oranındaki indirim birliğe belirlenebilir.

Ortaklık paylarının devir ve haciz edilemeyeceği

Madde 11- Kooperatifteki ortaklık payları rehin ve haciz edilemeyeceği gibi başka bir kooperatifle birleşme hali dışında başkalarına devredilemez.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Ortaklık İşlemleri

Ortak sayısı

Madde 12- Kooperatifin ortak sayısı sınırsızdır. Ancak kuruluşta en az 30 kişinin bir araya gelmesi şarttır.

Ortaklık şartları

Madde 13- Bir üreticinin kooperatife ortak olabilmesi için;

- a) Medeni hakları kullanma yeterliliğine sahip olmak,
- b) Kooperatifin çalıştığı ürünler üzerinde ticaret ve komisyon işi yapmamak, bu ürünler üzerinde çalışan bir şirketin yöneticisi olmamak, faizle para veya mal olarak kredi vermemek,
- c) Kooperatifin çalışma bölgesinde kooperatifin işgal konusuna giren ürünlerden birinin üreticisi olmak,
- d) Birliğin çalışma bölgesinde aynı amaçla kurulu başka bir tarım satış kooperatifine ortak olmamak,
- e) Bir ortağın üretimdeki kazançları müşterek olan aile fertlerinden olmamak (ancak, müşterek ve iştirak halindeki mülkiyet ayrı ayrı ortak olmaya mani değildir),

şartlarını taşıması zorunludur.

Ortaklık için başvuruların (b) bendinde öngörülen niteliklere sahip olduğunu vergi dairesinden sağlayacağı belge, (c) bendinde öngörülen niteliklere sahip olduğunu da mahalli ziraat odası, ziraat odası olmayan yerlerde ise il/ilçe tarım müdürlüklerinden alınacak üretici olduğunu ve tahmini üretim miktarını gösterir belge, tapu senedi veya kira sözleşmesi ve benzeri belgeler ile kanıtlaması gerekir.

Ortaklığa kabul

Madde 14- Ortaklığa girişin tamamlanabilmesi için üreticinin;

1) Kuruluda anasözleşmeyi imzalaması, sonradan girişte bu anasözleşme hükümlerini ve özellikle anasözleşme ile ortağa yüklenen ek ödemeleri kabul ettiğine dair noterden veya üretim yaptığı yerdeki köy veya mahalle ihtiyar kurulu tarafından onaylı bir taahhünameyi kooperatife vermesi,

2) Üretim durumunu gösterir bir beyanname doldurarak kooperatife verilmesi,

3) Ortaklığa kabulü hakkında kooperatif yönetim kurulunca karar alınması, gereklidir.

Ortaklık talebinin yazılı olması şarttır.

Yönetim kurulu, ortaklık talebini başvuru tarihinden itibaren en geç otuz gün içinde değerlendirerek sonuçlandırır ve ortaklığa kabul veya ret kararını karar tarihinden itibaren en geç on gün içinde başvuru sahibine yazılı olarak bildirir.

Ortaklık talebi yönetim kurulunca reddedilen başvuru sahibi, kooperatif genel kurulu veya kooperatifin bağlı bulunduğu birlik nezdinde ret kararının kendisine tebliğ tarihinden itibaren 30 gün içinde itiraz edebilir. Genel kurul nezdinde itiraz ilk toplanacak genel kurula sunulmak üzere yönetim kuruluna noter aracılığı ile tebliğ ettirilecek bir yazı ile yapılır. Genel kurul veya birliğin vereceği karar kesindir.

Ortaklığa girişte, her bir ortağın sermaye taahhüdüne mahsuben taahhüt ettiği sermayenin en az 1/4` ünü peşin ödemesi gereklidir. Ortaklığa girişten sonra, teslimini taahhüt ettiği ürünün miktarını arttırarak yeni sermaye taahhüdünde bulunan ortağın artan sermaye taahhüdünün de 1/4` ü peşin olarak tahsil edilir.

Ortaklıktan çıkma

Madde 15-Üç yılını doldurmuş ortaklar, ortaklık payından doğan borçları ile diğer borçlarının tamamını ödemiş bulunmaları halinde hesap dönemi sonundan en az altı ay önce yönetim kuruluna yazı ile başvurarak hesap dönemi sonu itibarıyla ortaklıktan çıkabilir. Yönetim kurulu bu hükme uygun olarak yapılacak isteğe rağmen, yazılı başvurunun kooperatif kayıtlarına girişinden itibaren bir ay içinde kabulden kaçınırsa, ortak, çıkma dileğini noter aracılığı ile kooperatif yönetim kuruluna bildirir. Bildiri tarihinden itibaren çıkma gerçekleşir.

Ortaklıktan çıkarma

Madde 16- Durumu aşağıda gösterilen hallere uyanlar yönetim kurulu kararı ile ortaklıktan çıkarılır:

1) Sermaye taahhütleri ve ek ödeme yükümlülüklerini yönetim kurulunca noter aracılığı ile yapılacak ilk ihtarı takiben 10 gün ve ikinci ihtarı takiben de bir ay içinde ödemeyenler,

2) Kooperatife girişte ortaklık şartlarını taşımadıkları sonradan anlaşılabilir veya ortaklık şartlarından birini kaybedenler,

3) Kooperatifin para, mal ve belgeleri üzerinde işledikleri suçlardan dolayı mahkum olanlar,

4) Ürün teslimatı sırasında ürünün ana vasıflarını değiştirecek şekilde hile ve suiistimal yaptıkları tutanakla tespit edilenler,

5) Üst üste üç iş yılında rekolte beyannamesi vermeyen ya da verdiği rekolte beyannamesinde ürün teslim edemeyeceğini beyan edenler,

6) Üst üste üç iş yılında teslimini taahhüt ettikleri ürünün en az %50`sini geçerli hiçbir gerekçe göstermeden kooperatife teslim etmeyenler.

7-) Erteleme sebepleri olmadan kooperatife olan borçlarını ve bu borçlardan doğan gecikme zammı, cezai şart gibi her türlü feri borçlarının tamamını vadeyi takip eden üç yıl içinde ödemeyenler.

Çıkarılma kararı gerekçeli olarak yönetim kurulu karar defteri ile ortaklar defterine kaydedilir. Kararın onaylı örneği, çıkarılan ortağa tebliğ edilmek üzere 10 gün içinde notere tevdi edilir. Ortak, çıkarma kararının tebliğ tarihinden itibaren üç ay içinde iptal davası açabilir veya genel kurula itiraz edebilir. Bu itiraz, ilk toplanacak genel kurula sunulmak üzere yönetim kuruluna noter aracılığı ile tebliğ ettirilecek bir yazı ile yapılır. Genel kurula itiraz edildiği takdirde, yönetim kurulunun çıkarma kararı aleyhine iptal davası açılmaz. İtiraz üzerine genel kurulca verilecek karara karşı iptal davası hakkı saklıdır.

Üç aylık süre içinde genel kurula veya mahkemeye başvurmak suretiyle itiraz edilmeyen çıkarma kararı kesinleşir.

Ortaklar, bu maddede gösterilmeyen sebeplerle ortaklıktan çıkarılamazlar.

Haklarındaki çıkarma kararı kesinleşmeyen ortakların hak ve yükümlülükleri çıkarma kararı kesinleşinceye kadar devam eder.

Ortaklığı sona erenlerle hesaplaşma

Madde 17- Çıkan ve çıkarılan ortaklarla ölen ortağın mirasçılarının yedek akçe üzerinde herhangi bir hakları yoktur.

Çıkan ve çıkarılan ortakların ödemiş oldukları sermaye payları kendilerine, ölen ortakların ödemiş oldukları sermaye payları da kanuni mirasçılarına ödenir.Ödenecek sermaye payları, bilançonun tasdik edildiği genel kurul tarihinden itibaren bir ay içinde geri verilir.

Çıkan, çıkarılan veya ölen ortakların borçları muaccel olur.

Ortaklığı sona erenlerin ortaklık payları ve varsa diğer alacakları her hangi bir talep olmaksızın borçlarına mahsup edilir.

Ortaklığı sona erenlerin alacak ve hakları, bunları isteyebilecekleri günden itibaren beş yıl geçmekle zamanaşımına uğrar. Zamanaşımına uğrayan bu alacaklara ilişkin tutarlar yedek akçeye alınır.

Kooperatifin mevcudiyetini tehlikeye düşürecek iade ve ödemeler, genel kurul kararı ile üç yılı aşmamak üzere ertelenebilir. Bu durumda kooperatifin muhik bir tazminat isteme hakkı saklıdır.

Ortaklığa tekrar girme

Madde 18- Çıkan ortaklar, çıkma sebebinin ortadan kalkması halinde Kooperatife tekrar ortak olabilirler.

Çıkarılan ortaklar, çıkarıldıkları tarihten itibaren en az üç yıl geçtikten sonra ve çıkarılma sebepleri ortadan kalkmış olmak kaydıyla bir defaya mahsus olmak üzere Kooperatife tekrar girebilirler.

Kooperatife tekrar gireceklerin çıkma veya çıkarılma tarihinde ödemiş oldukları ortaklık payı tutarından az olmamak üzere taahhütte bulunmaları ve bu miktarı taahhütlerine mahsuben Kooperatife nakden ödemeleri şarttır.

Bu anasözleşmenin 16`ncı maddesinin (3) ve (4) numaralı bentleri gereğince çıkarılanlar kooperatife tekrar alınmazlar.

Ortakların şahsi sorumlulukları

Madde 19- Kooperatifin işlerinden dolayı ortakların üçüncü şahıslara karşı sorumlulukları, taahhüt ettikleri en son ortaklık payı tutarı ile sınırlıdır.

Kooperatifle ilişkisi sona eren ortağın sorumluluğu, ayrıldığı tarihten itibaren iki yıl devam eder.

Durumunu bilerek kooperatife yeni giren her ortak, girişinden önce doğmuş olan kooperatif borçlarından dolayı diğer ortaklar gibi sorumlu olur.

Yönetim kurulu üyeleri ile denetçilerin sorumlulukları hakkındaki hükümler saklıdır.

Ek ödeme yükümlülüğü

Madde 20- Bilanço açıkları, yedek akçelerden ve bunların yetmemesi halinde oluşturulan fonlardan karşılanmadığı takdirde, ortaklar, bilanço açıklarını kapatmada kullanılmak üzere ve genel kurulca kararlaştırılacak miktarda ek ödeme ile yükümlüdürler.

Ortaklardan istenecek ek ödemeler toplamı, yedek akçeler ve fonlarla karşılanamayan bilanço açığı miktarını geçemez.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM Kooperatifin Organları ve Yönetimi

Kooperatifin organları

Madde 21- Kooperatifin organları aşağıda gösterilmiştir:

- 1) Genel kurul,
- 2) Yönetim kurulu,
- 3) Denetim kurulu.

Genel kurul, genel kurulun oluşumu ve ortağın oy hakkı

Madde 22- Kooperatifin en yetkili organı, bütün ortakları temsil eden genel kurul olup, genel kurula katılma hakkı olan ortakların bizzat bir araya gelmeleriyle oluşur.

Bir ortağın genel kurula katılabilmesi için, vadesi gelen borçlarını tamamen ödemiş, genel kurulda bilançosu görüşülecek iş yılına ait rekolte beyannamesini vererek, ürün teslim taahhüdünde bulunmuş ve teslimini taahhüt ettiği ürünün (taahhüt ettiği ürün sayısı birden fazla ise bu ürünlerden her birinin) en az %50`sini teslim etmiş olması şarttır.

Ancak afetler, bitki ve hayvan hastalıkları gibi kendi elinde olmayan sebeplerden dolayı, teslim taahhütlerinin %50`sini yerine getiremeyen ortaklar, o yıla ait ürün teslimatından önce resmi kurum ve kuruluşlardan alacakları belgelerle kooperatife yazılı başvurarak durumlarını kanıtladıkları takdirde genel kurula katılma hakkını kazanırlar.

Yönetim ve denetim kurullarının asil ve yedek üyelerinin seçimi ile divanın teşekkülüne yetecek sayıda genel kurul toplantısına katılma hakkını haiz ortak bulunmadığı takdirde, %50 ürün teslim şartı aranmaksızın vadesi gelen borcu bulunmayan ortaklar genel kurul toplantılarına katılma hakkına sahip olur.

Genel kurulda her ortağın bir oy hakkı vardır.

Kooperatif işlerinin görülmesine herhangi bir surette katılmış olanlar yönetim kurulunun ibrasına ait kararlarda oylamaya katılamazlar. Bu hüküm denetçiler hakkında uygulanmaz. Denetçiler kendi ibralarında oy kullanamazlar.

Hiç bir ortak; kendisi, eşi veya usul ve furuu ile kooperatif arasında ortaklık ilişkisi dışındaki şahsi bir işe veya uyuşmazlığa ya da davaya ait görüşmelerde oy kullanamaz.

Ortaklar cetveli

Madde 23- Yönetim kurulu her genel kurul toplantısından önce genel kurula katılma hakkına sahip ortakların ortak numaraları, isim ve ikametgahları ile imza yerlerini gösterir bir ortaklar cetveli hazırlamakla yükümlüdür.

Yönetim kurulunca imzalanan bu cetvel toplantı tarihinden en az on beş (15) gün önce denetim kuruluna teslim edilir. Ayrıca kooperatif merkezinde ortakların görebileceği bir yere asılarak ortakların incelemesine sunulur. Denetim kurulu yönetim kurulunca hazırlanan cetvelin, kooperatif kayıtlarına uygun olup olmadığını kontrol eder.

Bu cetvel toplantıya katılanlar ile genel kurul bitiminde genel kurul divan başkanlığı ve varsa Bakanlık temsilcisi ve Birlik temsilcisi tarafından isim yazılarak imzalanır.

Genel kurul toplantıları, toplantı yeri ve çağrıya yetkili olanlar

Madde 24- Genel kurul olağan ve olağan üstü olmak üzere iki şekilde kooperatif merkezinin bulunduğu mahalde toplanır.

1) Olağan genel kurul toplantısı

Kooperatifin olağan genel kurul toplantısının iş yılı bitiminden itibaren 6 ay içinde ve yılda en az bir defa yapılması zorunludur.

Kooperatif birliğe bağlı ise, olağan genel kurul toplantısının iş yılı bitiminden itibaren en geç dört ay içinde yapılması zorunludur. Kooperatifin olağan genel kurul toplantıları birliğin genel kurul toplantısından önce yapılır.

Genel kurul toplantı çağrısı, anasözleşmede belirtilen süre içinde yönetim kurulu tarafından yapılmadığı takdirde, bu süreyi müteakip 10 gün içinde denetim kurulu tarafından yapılır.Genel Kurul bu şekilde de toplanmadığı takdirde birliğe bağlı kooperatiflerde çağrı ortağı

olduğu birlikçe yapılır.Genel Kurul yukarıdaki şekilde de toplanmadığı takdirde Sanayi ve Ticaret Bakanlığı tarafından toplantıya çağrılabilir.

Tasfiye halindeki kooperatiflerde tasfiye memurları da genel kurulu toplantıya çağırma yetkisine sahiptirler.

2) Olağanüstü Genel Kurul Toplantısı

Genel Kurul gerektiğinde olağanüstü olarak yönetim ve denetim kurulu tarafından doğrudan ya da dört ortaktan az olmamak üzere ortakların 1/10'unun yazılı başvurusu üzerine yönetim kurulunca 10 gün içerisinde toplantıya çağrılır. Ortaklar tarafından yapılan başvurunun noter tebligatı ile yapılması gerekir.

Yönetim kurulunca, bu isteğin 10 gün içinde yerine getirilmemesi halinde genel kurul istek sahiplerinin müracaatı üzerine sırasıyla 10'ar gün içinde denetim kurulunca, denetim kurulunca da çağrılmaması halinde ortağı olduğu birlik tarafından toplantıya çağrılabilir.

Bu yolla genel kurul toplanmadığı takdirde istek sahiplerinin müracaatı üzerine veya doğrudan doğruya Sanayi ve Ticaret Bakanlığınca genel kurul toplantıya çağrılabilir. Bundan da sonuç alınamaması durumunda istek sahipleri mahalli mahkemeye başvurarak genel kurulu bizzat toplantıya çağırma izni alabilirler.

Olağanüstü genel kurul toplantısının gündemi çağrının amacına göre çağırılanlarca tayin ve tespit olunur.

Genel kurula çağrı usulü ve gündem

Madde 25- Genel Kurul toplantılarına çağrı, ortakların en kolay şekilde haberdar edilebilmeleri esas alınarak, gazete ile veya mahalli örf'e göre yapılır. Bu çağrının toplantıdan en az 30 gün önce gündemle birlikte yapılması gereklidir.

Çağrı süresinin hesaplanmasında, ilan ve toplantı günleri dikkate alınmaz.

Dört ortaktan az olmamak üzere ortakların 1/10'u tarafından toplantıdan en az 20 gün önce yazılı olarak bildirilecek hususların genel kurul gündemine konulması zorunludur. Sürenin hesaplanmasında toplantı günü dikkate alınmaz. Gündeme eklenen kısım toplantıdan önce aynı usulle ilan edilir.

Genel kurul toplantısında gündemde olmayan hususlar görüşülemez. Ancak, genel kurula katılma hakkına sahip ortakların en az 1/10'unun gündem maddelerinin görüşülmesine geçilmeden önce yazılı teklifte bulunmaları halinde hesap tetkik komisyonunun seçilmesi, bilanço incelemesinin ve ibranın geriye bırakılması, çıkan veya çıkarılan ortaklar hakkında karar alınması, genel kurulun yeni bir toplantıya çağrılması ve kanun, anasözleşme ve iyi niyet esasları ile genel kurul kararlarına aykırı olduğu ileri sürülen yönetim kurulu kararlarının iptali, yönetim kurulu üyeleri ile denetçilerin azli ve yerlerine yenilerinin seçilmesi ile ilgili hususlar, genel kurula katılanların yarıdan bir fazlasının kabulü ile gündeme alınır.

Olağan genel kurul gündemine aşağıdaki hususlar yazılır.

- 1) Yönetim ve denetim kurulları tarafından verilen raporların okunması,
- 2) Bilanço, envanter ve gelir-gider farkı hesaplarının incelenmesi, onaylanması veya reddi,
- 3) Yönetim kurulu ile denetim kurulu üyelerinin ibrası,
- 4) Gelecek yılın bütçe ve çalışma programının görüşülmesi ve karara bağlanması,
- 5) Süresi biten yönetim ve denetim kurulu üyeleri ile birlik temsilcilerinin asil ve yedeklerinin yerlerine yenilerinin seçimi,
- 6) Gerekli görülen diğer hususlar.

Bütün ortakların hazır bulunması

Madde 26- Kooperatifin bütün ortaklarının hazır bulunması ve itiraz olmaması halinde, genel kurul toplantılarına ilişkin diğer hükümler saklı kalmak şartıyla, toplantıya çağrı hakkındaki hükümlere uyulmamış olsa da kararlar alınabilir. Ancak, kararların muteber olabilmesi için, toplantıda Bakanlık temsilcisi bulundurulması hususunda gerekli işlemin yapılmış olması şarttır.

Yukarıdaki fıkraya göre alınan kararlar, tüm ortaklar veya ortakların toplantıda oy birliği ile seçecekleri temsilciler tarafından imzalanacak bir tutanağa bağlanır.

Bakanlığa müracaat ve gönderilecek belgeler

Madde 27- Genel kurul tarihi ile yeri ve gündemi, toplantıdan en az 15 gün önce, kooperatifin merkezinin bulunduğu yerdeki Valiliğe (İl Sanayi ve Ticaret Müdürlüğü) yazılı olarak bildirilir.

Bu bildirimde, Bakanlıkça tespit edilen miktardaki temsilci ücretinin ilgili Maliye veznesine yatırıldığını gösteren belge eklenerek toplantıda temsilci bulundurulması talep edilir.

Toplantının açılması ve karar verme yeter sayısı

Madde 28- Genel kurul toplantılarının açılabilmesi için genel kurula katılma hakkı olan ortakların yarısından fazlasının bizzat hazır bulunmaları ve ortaklar cetvelini imzalamaları şarttır. İlk toplantıda toplantı nisabı sağlanmadığı takdirde genel kurul bir hafta sonra aynı güne ertelenir. İkinci toplantıda nisap aranmaz.

Toplantının açılabilmesi için, Sanayi ve Ticaret Bakanlığı temsilcisinin hazır bulunması gerekir. Ancak, usulüne uygun müracaat yapıldığı halde, Bakanlık temsilcisi toplantıya gelmemiş ise, bir saat beklenir. Temsilci yine gelmemiş ise, durum toplantı açılmadan önce kooperatif yönetim kurulu tarafından bir tutanakla tespit edilerek toplantıya başlanır. Bakanlık temsilcisinin sonradan gelmesi halinde durum bu defa genel kurul divan başkanlığı tarafından tutanağa geçirilir.

Kooperatif birliğe bağlı ise, genel kurul toplantısında birlik de temsilci bulundurulabilir.

Toplantı, yönetim kurulu başkanı, bulunmadığı takdirde yönetim kurulu başkan vekili, o da yoksa yönetim ve denetim kurulu üyelerinden biri tarafından açılır.

Genel kurul toplantısını yönetmek üzere, açık oyla genel kurula katılma hakkına sahip ortaklar veya kooperatifin bağlı bulunduğu birlik temsilcileri arasından bir başkan ve iki katipten oluşan bir divan seçilir. Divan başkanının ortaklar arasından seçilmesi şarttır. Divan başkanlığına yönetim ve denetim kurulu üyeleri seçilemezler.

Genel kurulda kararlar, oylama sırasında hazır bulunan ortakların çoğunluğu ile alınır.

Kooperatifin dağılması veya diğer bir kooperatifle birleşmesi hakkındaki kararlar için genel kurula katılma hakkı olan ortakların en az yarısından bir fazlasının bizzat hazır bulunması ve hazır bulunanların üçte ikisinin oyu gerekir. Ayrıca ortakların şahsi sorumluluklarının ağırlaştırılması veya ek ödeme yükümleri ihdası hakkında alınacak kararlarda 1163 sayılı Kooperatifler Kanununun 52 nci maddesi çerçevesinde bütün ortakların 3/4` ünün rızası gereklidir.

Genel kurulun vereceği kararlar, Kanun, anasözleşme ve diğer mevzuat hükümlerine aykırı olamaz.

Genel kurulun bütün kararları, katipler tarafından tutanağa geçirilir ve her sayfasının altı genel kurul divanı ile varsa Bakanlık temsilcisi ve Birlik temsilcisi tarafından imzalanır.

Genel kurulda seçim ve tasnif usulü

Madde 29- Kooperatifin genel kurul toplantılarında divan dışındaki organlar ve birlik temsilcileri için yapılacak seçimlerde gizli oy açık tasnif usulü uygulanır.

Divan için yapılacak açık oylama, genel kurula katılma hakkı olan ortakların işaret oylarının yönetim kurulu başkanı (bulunmadığı hallerde başkan vekili) ve varsa Bakanlık temsilcisi ve Birlik temsilcisi tarafından müştereken sayılması ve mutabakata varılması suretiyle yapılır.

Gizli oylamada, kooperatif mührü ile mühürlenmiş boş oy pusulalarının kullanılması esastır. Ancak, genel kurulca karar alınmak kaydıyla ayrıca basılı oy pusulası da kullanılabilir. Genel kurulun yalnızca basılı oy pusulası kullanılması yolunda alacağı karar geçersizdir. Genel kurulda kooperatif mührü ile mühürlenmiş boş oy pusulaları ve basılı oy pusulalarından başkaca bir pusula seçim için kullanılamaz. Matbaada basılmış veya yazı makinesi ile yazılmış ya da çoğaltılmış oy pusulaları basılı oy pusulası sayılır.

Seçimlerde oy pusulalarına, yönetim kurulu, denetim kurulu ve birlik temsilcisi kadar asil ve aynı sayıda yedek üye adayı ortak numaraları ile birlikte ayrı ayrı bölümler halinde yazılır. Bu şekilde uymayan oy pusulaları geçersiz sayılır. Yönetim kurulu ve birlik temsilcileri için müşterek oy pusulası kullanılabilir. Oy pusulasına organlar ve birlik temsilcileri için seçilecek üye sayısından fazla isim yazılır ise fazla isim yazılı bölüm iptal olunur. Oy pusulalarındaki isimlerin üzeri çizilerek yerlerine yenilerinin yazılması mümkündür.

Seçimlerde en çok oy alanlar seçilmiş sayılır. Oyların eşitliği halinde Divan Başkanının uygun göreceği şekilde kura çekimi yapılır. Seçilmiş olan yedeklerin sıralaması oy sayısına göre yapılır. Oylarda eşitlik halinde listedeki sıralama esas alınır.

Basılı oy pusulaları için de aynı şartlara uyulur.

Genel kurulda oy pusulalarının tasnifi için seçimlere geçilmeden önce, genel kurula katılan ortaklar arasından açık oyla bir tasnif kurulu seçilir. Genel kurul, divan başkanı ve üyelerini tasnif kurulu olarak görevlendirebilir.

Yapılacak her gizli oylama için ayrı bir oylama cetveli kullanılır ve ortaklar ancak bu cetveli imzalayarak oyunu kullanabilir. Ortaklar cetvelinin boş bir nüshası her sayfaya "oylama cetveli" olduğu belirtilmek suretiyle bu amaçla kullanılabilir.

Tasnifi müteakip, tasnif kurulunca seçim sonuçlarını gösterir bir tutanak tanzim olunarak imzalanır.

Seçilenler, seçildikleri tarihten itibaren kooperatifin işlerini görmeye yetkilidirler.

Görev ve yetkileri

Madde 30- Genel kurulun görev ve yetkileri aşağıda gösterilmiştir:

- 1) Bilanço, bilanço hesaplarının dökümü, gelir gider farkı hesapları ile yönetim kurulu ve denetçiler tarafından verilen raporları inceleyerek kabul veya reddetmek,
- 2) Yönetim ve denetim kurulu üyeleri ile birlik genel kuruluna katılacak temsilcileri ve bunların yedeklerini seçmek,
- 3) Yönetim ve denetim kurulları üyelerini ibra etmek veya sorumluluklarına karar vermek, gerektiğinde bunları azletmek,

- 4) Gelecek iş yılına ait çalışma programını tespit etmek ve bütçeyi görüşerek karara bağlamak,
- 5) Tahsili imkansız ve karşılıksız kalan alacakların terkinin ile yedek akçeden ve diğer kaynaklardan karşılanmasına karar vermek,
- 6) Bilanço açıklarının ortaklardan ek ödeme istenmek suretiyle kapatılması hususunda karar almak,
- 7) Yönetim ve denetim kurulu üyelerine verilecek aylık ücret veya huzur hakkı ile yolluk miktarı ve ödenme esaslarını belirlemek.
- 8) Yönetim kurulu tarafından verilen ortaklıktan çıkarma kararlarına karşı yapılan itirazları inceleyip karara bağlamak,
- 9) Kooperatifin başka bir kooperatifle birleşmesi, dağılması ve tasfiyesine karar vermek, tasfiye kurulu üyeleri ve yedeklerini seçmek,
- 10) Kanun, anasözleşme ve iyi niyet esasları ile genel kurul kararlarına aykırı olduğu ileri sürülen yönetim kurulu kararlarının iptal edilip edilmeyeceği konusunda karar vermek,
- 11) Birliğe girmeye ve çıkmaya karar vermek,
- 12) Gayrimenkul alımında ve satımında takip edilecek usul ile alınacak gayrimenkulun niteliğini, yerini ve azami fiyatını, satılacak gayrimenkulun asgari fiyatını belirlemek,
- 13) İmalat ve inşaat işlerinin yaptırma yöntemini ve esaslarını belirlemek,
- 14) Bağımsız denetlemeyi yapacak kuruluşu belirlemek,
- 15) Diğer kooperatiflerle müşterek çalışma ve ayrılma konusunda karar vermek,
- 16) Kredi kullanma, ipotek verme ve rehin işlemleri konusunda karar almak ya da yönetim kuruluna yetki vermek,
- 17) Kanun ve anasözleşme ile genel kurula tanınmış olan diğer konular hakkında karar vermek.

Bu maddenin (4), (6), (9), (12) ve (13) numaralı bentlerinde yer alan hususlarla ilgili yönetim kurulunun teklifleri ve bunlara ilişkin açıklayıcı bilgiler genel kuruldan en az bir ay önce kooperatif merkezinde ortakların tetkikine sunulur ve talep eden ortaklara birer sureti verilir. Ayrıca bu hususlar ilan metninde ortaklara da duyurulur.

Bilançonun tasdiki ve ibra

Madde 31- Bilançonun tasdikine dair olan genel kurul kararı yönetim kurulu ile denetim kurulunun ibrasını da kapsar. Ancak, bilançoda bazı hususlar gösterilmemiş veya bilanço yanlış olarak düzenlenmiş ise bilançonun tasdiki ile bu organlar ibra edilmiş olmazlar.

Kooperatif denetim kurulu raporu ile Bakanlıkça kooperatiften işlem, hesap ve varlıkları ile mali tablolarını bağımsız denetim kuruluşuna denetletmesi istendiği takdirde bu denetim sonucunda düzenlenen raporlar genel kurulda görüşülmeden bilanço ve hesaplar kabul, yönetim ve denetim kurulu üyeleri de ibra edilmiş sayılmazlar.

Divan Başkanı denetim sonucunda genel kurul gündemine alınarak görüşülmesi istenilen hususları yönetim ve denetim kurulu üyelerinin ibralarından önce genel kurula açıklayarak müzakeresini sağlamak zorundadır.

İbra edilmeyen yönetim ve denetim kurulu üyeleri, bu organlara aynı genel kurulda tekrar seçilemezler.

İbra edilmeyen yönetim kurulu üyeleri aleyhine sorumluluk davası açılabilmesi için, bu konuda genel kurulca karar verilmiş olması gereklidir.

Kooperatif denetçileri genel kurul karar tarihinden itibaren bir ay içinde dava açmaya mecburdur. Bu müddetin geçirilmesiyle dava hakkı düşmez.

Kararların tesiri

Madde 32- Kanun ve anasözleşmeye uygun surette toplanmış genel kurulda alınan kararlar, toplantıda bulunmayanlar veya aleyhte oy kullananlar hakkında da geçerli ve bağlayıcıdır.

Kararların bozulması

Madde 33- Aşağıda yazılı kimseler kanuna, anasözleşme hükümlerine ve iyi niyet esaslarına aykırı olduğu iddiasıyla genel kurul kararları aleyhine, toplantıyı izleyen günden başlamak üzere bir ay içinde, kooperatifin merkezinin bulunduğu yerdeki mahkemeye başvurabilirler:

- 1) Toplantıda hazır bulunup da kararlara muhalif kalarak keyfiyeti tutanağa geçirten veya oyunu kullanmasına haksız olarak müsaade edilmeyen yahut toplantıya çağrının usulü dairesinde yapılmadığını veyahut gündemin gereği gibi ilan ve tebliğ edilmediğini yahut da genel kurul toplantısına katılmaya yetkili olmayan kimselerin karara katılmış bulduklarını iddia eden ortaklar,
- 2) Yönetim kurulu,
- 3) Kararların yerine getirilmesi yönetim kurulu üyeleri ile denetçilerin şahsi sorumluluklarını mucip olduğu takdirde bunların her biri.

Bozma davasının açıldığı ve duruşmanın yapılacağı gün, yönetim kurulu tarafından usulen ilan olunur.

Bir kararın bozulmasına dair ilam kesinleştikten sonra, bütün ortaklar için hüküm ifade eder. Yönetim kurulu bu ilamı derhal Ticaret Siciline kaydettirmeye mecburdur.

Genel kurul tutanağı

Madde 34- Genel kurul toplantılarının muteber olabilmesi için, ortaklar tarafından yapılan beyanlar ile muhalif kalanların muhalefet sebeplerini, yapılan seçimler ile verilen kararları içeren bir tutanak düzenlenir. Bu tutanakta, toplantıya katılanların sayısı ile kullanılan oy sayısı ayrıca gösterilir.

Genel kurul tutanağının her sayfasının altı, genel kurul divan başkanı ve üyeleri ile varsa Bakanlık temsilcisi ve Birlik temsilcisi tarafından imzalanır.

Genel kurul kararlarının tescil ve ilanı

Madde 35- Toplantıya çağrının usulüne uygun yapıldığını gösteren belgeler ile ortaklar cetveli ve imzalı genel kurul tutanağı toplantı tarihinden itibaren 15 gün içinde Ticaret Sicili Memurluğuna verilerek gerekli tescil ve ilan işlemi yaptırılır.

Bakanlığa ve birliğe gönderilecek belgeler

Madde 36- Toplantı gününden itibaren en geç bir ay içinde, yönetim ve denetim kurulları raporları ile bilanço ve gelir-gider cetvelleri, genel kurul toplantı tutanağı ile ortaklar cetvelinin ve istenebilecek diğer belgelerin onaylı birer örneği, kooperatifin Ticaret Siciline tescil edildiği yerdeki Sanayi ve Ticaret İl Müdürlüğüne ve bilgi için bağlı olunan birliğe verilir.

Yönetim kurulu, seçimi ve süresi

Madde 37- Yönetim kurulu, genel kurul toplantısına katılma hakkına sahip ortaklar arasından genel kurulca üç yıl için seçilen 5 üyeden oluşur. Üyelerin görev süreleri seçimin yapılacağı genel kurul toplantı gününe kadar uzayabilir.

Yönetim kuruluna seçilen üye sayısı kadar da yedek üye seçilir.

Süresi sona eren Yönetim Kurulu üyelerinin tekrar seçilmeleri mümkündür. Genel Kurul lüzum görürse Yönetim Kurulu üyelerini her zaman değiştirebilir. Değiştirilen Yönetim Kurulu üyeleri öncekilerin görev sürelerini tamamlar.

Seçilme şartları

Madde 38-

Yönetim kurulu üyelerinde aşağıdaki şartlar aranır.

- 1) Türk vatandaşı olmak,
- 2) En az ilkokul mezunu olmak,
- 3) Genel kurul toplantısına katılma hakkına sahip ortak olmak (22`nci maddenin üçüncü ve dördüncü fıkraları hükmü saklıdır),
- 4) Kooperatifin çalıştığı ürünler üzerinde ticaret ve komisyonculuk yapanlar ve faizle para veya mal olarak kredi verenlerle menfaat veya birinci dereceden akrabalık ilişkisi bulunmamak,
- 5) Türk Ceza Kanununun zimmet, nitelikli zimmet, irtikap, rüşvet, görevi kötüye kullanma, sahtekarlık, hırsızlık, dolandırıcılık, hileli iflas, emniyeti suiistimal ve Devletin şahsiyetine karşı işlenen suçlara ilişkin hükümleri ile 1163 sayılı Kooperatifler Kanununa göre mahkum olmamak,
- 6) Birbirleriyle üçüncü derece dahil kan ve sıhri hısımlık olmamak,
- 7) Gerek ortağı olduğu kooperatif ve bağlı olduğu birliğin, gerekse aynı ürün üzerinde çalışan başka kooperatif veya birliğin personeli olmamak,
- 8) Başka bir tarım satış kooperatifi yönetim kurulu üyesi olmamak,
- 9) Aynı zamanda denetçi olmamak.

Yönetim kuruluna seçilenlerden Kooperatif denetim, Birlik yönetim veya denetim kurulu üyesi olarak görevli bulunanlar, bunlardan ancak birini tercih etmek zorundadırlar.

Seçilme şartları denetçiler tarafından araştırılır. Bu şartları taşımadıkları halde seçilenler ile sonradan kaybedenlerin görevlerine yönetim kurulunca son verilir.

Haklarında yukarıdaki suçlarla ilgili olarak kamu davası açılmış olanların görevleri ilk genel kurul toplantısına kadar devam etmekle beraber, yönetim kurulunca bu durumdaki üyelerin genel kurulca azli veya göreve devamı hakkında karar alınmak üzere yapılacak ilk genel kurul gündemine madde konulur.

Görev ve yetkileri

Madde 39- Yönetim kurulu, kanun ve anasözleşme hükümleri içinde kooperatifin faaliyetlerini yöneten ve onu temsil eden icra organıdır.

Yönetim kurulunun başlıca görev ve yetkileri şunlardır.

- 1) Ürünleri en iyi şartlarda değerlendirmek, kooperatif çalışmalarının düzenli yürütülmesini sağlayacak esasları tespit etmek,
- 2) Genel kurula sunulacak teklif, rapor, yıllık bilanço, kar-zarar cetveli ve bütçeyi süresi içinde doğru olarak hazırlamak ve imzalamak.
- 3) Alınmış olan kredilerden ve kooperatife kredi açacak müesseselere olan taahhüt ve vecibelerden ortakları haberdar etmek,
- 4) Ortak kredileri hakkında karar almak,
- 5) Kooperatife yapılan bağışları kooperatif amacına uygun işlerde kullanmak,
- 6) Kooperatifi resmi dairelerde, mahkemelerde ve üçüncü şahıslara karşı temsil etmek,
- 7) Ortaklar ile ortak olmak için başvuranların anasözleşmede belirtilen şartları taşıyıp taşımadıklarını araştırmak, çıkacak veya çıkarılacak ortaklar hakkında karar vermek,
- 8) Ortakların almış oldukları kredileri, açılış gayesine uygun olarak kullanmaları ve kooperatif alacaklarının gününde tahsili için gerekli tedbirleri almak,
- 9) Genel kurul gündemini tespit etmek ve genel kurulu toplantıya çağırarak,
- 10) Ertelenecek kooperatif alacakları hakkında karar vermek,
- 11) Genel kuruldan karar almak şartı ile taşınmaz mal satın almak, yaptırmak, kooperatifin taşınır ve taşınmaz mallarını satmak veya rehine koymak,
- 12) Kamu kaynaklı kredi kullanımı için kooperatif gayrimenkullarını ipotek ettirmek,
- 13) Bakanlıkça ve Birlikçe istenecek her türlü evrak ve vesai ki ibraz etmek, bilgi vermek ve denetim için gönderilen yetkili elemanlara gerekli kolaylığı göstermek,
- 14) Birliğin belirleyeceği müşterek çalışma esaslarına uymak,
- 15) Bakım ve onarım işlerinde karar almak,
- 16) Makine, ekipman, teçhizat vb. alımlarına karar vermek,
- 17) Kooperatif iştiraklerindeki temsilcileri belirlemek,
- 18) Dava açmak, davadan vazgeçmek, sulh ve feragata karar vermek ve alacak tahsilinden vazgeçmek,
- 19) Alım, satım merkezleri açılması konusunda karar vermek,
- 20) Kanun ve anasözleşme ile yönetim kuruluna verilen diğer görevleri yerine getirmek.

Yönetim kurulu, kanun ile münhasıran yönetim kuruluna verilmiş olanlar hariç olmak üzere yukarıdaki görev ve yetkilerinden uygun gördüklerini kendi sorumluluğu saklı kalmak kaydıyla kooperatif müdürüne devredebilir.

Görev bölümü ve toplantılar

Madde 40- Yönetim kurulu üyeleri; seçimi takiben yapacakları ilk toplantıda aralarından bir başkan, bir başkan vekili, gereğine göre de bir katip ve muhasip üye seçerek görev bölümü yaparlar. Ayrıca bu toplantıda yönetim kurulu toplantılarına çağırının ne şekilde yapılacağı kararlaştırılır.

Yönetim kurulu, başkanın yokluğunda başkan vekilinin çağırısı üzerine toplanır. Her üye yönetim kurulunun toplantıya çağırılmasını başkandan yazılı olarak isteyebilir.

Toplantı en az ayda bir defa ve en az yarımardan fazla üyenin katılımıyla yapılır. Kararlar toplantıda hazır bulunanların çoğunluğu ile verilir. Oyların eşitliği halinde keyfiyet gelecek toplantıya bırakılır. Bu toplantıda da eşitlik bulunması halinde söz konusu teklif reddedilmiş sayılır.

Toplantılarda bulunmayan üyeleri temsilen oy kullanılamaz.

Üyeler kendileri ve yakınlarının menfaatlerini ilgilendiren hususların görüşülmesi sırasında toplantıya katılamazlar. Böyle bir hususun görüşme konusu olması halinde, ilgili üye ilgisini yönetim kuruluna bildirmeye ve durumu o toplantının tutanağına yazdırmaya mecburdur.

Toplantılar kooperatif merkezinde yapılır. Ancak, üyelerin çoğunluğunun tasvibi ile başka herhangi bir yerde de yapılabilir.

Alınan kararların, kullanılmadan önce notere onaylatılmış bir karar defterine tarih ve numara sırasıyla yazılması veya kararları havi tutanakların bu deftere yapıştırılarak kenarlarının kooperatif mührü ile mühürlenmesi şarttır. Tüm üyelerin isimleri kararın baş tarafına yazılır ve alt tarafı toplantıya katılanlarca boşluk bırakılmaksızın isim yazılarak imzalanır.

Verilen karara karşı olanlarla çekimser kalan üyeler, karşı olma veya çekimser kalma sebeplerini kararın altına yazarak imzalarlar.

Toplantı gündemi

Madde 41- Yönetim kurulu toplantılarına ait gündem yönetim kurulu başkanı, yoksa vekili veya görevlendirilecek müdür ya da diğer bir personel tarafından hazırlanır.

Gündem değişikliği veya gündeme madde eklenmesi, yönetim kurulunca bu hususta karar verilmesine bağlıdır.

Üyeliğin boşalması

Madde 42- Yönetim kurulu üyelerinin;

1) İstifa etmeleri,

2) Özürsüz olarak arka arkaya üç toplantıya katılmamaları veya özürlerinin sürekli olarak üç aydan fazla sürmesi,

3) Borçlarını vadeyi takip eden en çok altı ay içerisinde ödememeleri (erteleme sebepleri hariç),

4) Görevde buldukları her iş yılında rekolte beyannamesi vermemeleri ya da doğal afet, bitki hastalıkları gibi (İl ve İlçe Hasar Tespit Komisyonları tarafından tespit ve tevsik edilen) kendi elinde olmayan nedenler dışında rekolte beyannamelerinde ürün teslim edemeyeceklerini bildirmeleri,

5) Teslimini taahhüt ettiği ürünün en az %50`sini teslim etmemeleri (22`nci maddenin üçüncü fıkrasında yazılı haller hariç),

6) Kooperatif ortaklığından çıkmaları veya çıkarılmaları,

7) Yönetim kurulu üyeliğine seçilmeye mani halleri bulunduğu sonradan anlaşılması veya seçilme şartlarından birini kaybetmeleri,

hallerinde görevleri sona erer.

Yönetim kurulu üyeliğinin boşalması halinde, yedekler arasından sıralamaya göre yönetim kurulunca yedek üyeler göreve çağrılır.

Yönetim kurulu toplantı nisabını kaybederse boşalan yönetim kurulu üyeliklerine denetim kurulu tarafından gecikilmeksizin yeteri kadar yedek üye çağrılır.

Yedek üyelerle de yönetim kurulunun tamamlanamaması halinde, eğer yönetim kurulu toplantı nisabını kaybetmemişse, 6762 sayılı Türk Ticaret Kanununun 315 inci maddesinin birinci fıkrasına göre hareket olunur. Yönetim kurulu toplantı nisabının altına düşmüşse, denetim kurulu tarafından seçimler yapılmak üzere derhal genel kurul toplantıya çağrılır.

Sorumluluk ve yasak muameleler

Madde 43- Yönetim kurulu kooperatifin yönetimi için gereken titizliği gösterir ve kooperatifin başarısı ve gelişmesi yolunda bütün gayretini sarf eder.

Üyeler, yönetim kurulundaki faaliyetleri sırasında öğrendikleri ticaret veya işletme sırlarını saklamakla yükümlüdürler.

Yönetim kurulu, gerekli defter ve belgeler ile genel kurul belgelerinin ve ortak listelerinin muntazaman hazırlanıp, tutulup, saklanmasından ve gelir-gider hesabı ile yıllık bilançonun kanuni hükümlere uygun olarak hazırlanıp incelenmek üzere denetçilere verilmesinden sorumludur.

Yönetim kurulu üyeleri ve kooperatif memurları ortaklık işlemleri dışında kendisi veya başkası namına, bizzat veya dolaylı olarak kooperatifle kooperatif konusuna giren bir ticari muamele yapamaz.

Yönetim kurulu üyeleri ve temsile yetkili şahıslar, genel kurulun devredemeyeceği yetkileri kullanamaz.

Yönetim kurulu üyeleri, kendi kusurlarından ileri gelen zararlardan müteselsilen sorumludurlar. Bu sorumluluk hakkında kooperatif genel kurulunca alınacak karara göre işlem yapılır.

Kusurlu olmadığını ispat eden üyeler ile, karara muhalif kalıp durumu hemen denetim kuruluna yazılı olarak bildiren veya özrü nedeniyle toplantıda hazır bulunmayan üyeler sorumluluktan kurtulurlar.

Görevleri sona eren üyenin iş gördüğü zamana ait sorumluluğu ayrılış tarihinden itibaren beş yıl devam eder.

Cezai sorumluluk

Madde 44- Yönetim kurulu üyeleri ve kooperatif memurları suç teşkil eden fiil ve hareketlerinden ve özellikle kooperatifin para ve malları, bilanço, tutanak, rapor ve başka bütün evrak, defter ve belgeleri üzerinde işledikleri suçlardan dolayı "Devlet memurları" gibi ceza görürler.

1163 sayılı Kooperatifler Kanununun ceza hükümleri kooperatif yönetim ve denetim kurulu üyeleri ile personeli hakkında da uygulanır.

Yönetim kurulu üyelerinin ücretleri

Madde 45- Yönetim kurulu başkan ve üyelerine yapacakları hizmet için aylık ücret veya katılacakları her toplantı için bir huzur hakkı ve yapacakları görev seyahatleri için yolluk ödenir. Ödemenin miktar ve şekli genel kurulca kararlaştırılır.

Yönetim kurulu üyelerine, genel kurulca kararlaştırılan yukarıdaki nevi ve miktarların dışında hiçbir ödeme yapılamaz.

Müdürlük ve diğer personel

Madde 46- Yönetim kurulu, kooperatifin mali ve idari işlerini yürütmek üzere en az lise mezunu bir müdür ile kooperatifin işlerinin gerekli kıldığı diğer personeli istihdam edebilir. Bunlar kendi kusurlarından ileri gelen zararlardan sorumludur.

Kooperatifte istihdam edilecek müdür ve diğer personel ile Kooperatife bağlı işletme, fabrika gibi işyerlerinin personel kadrosu, geçici personelde aranacak şartlar, atama, nakil, terfi, görevden alma, kadro ve özlük hakları ve sair esaslar Birlik yönetim kurulunca hazırlanarak genel kurulca kabul edilecek bir yönetmelikte gösterilir. Kooperatif Birliğe bağlı değilse, söz konusu yönetmelik, yönetim kurulu tarafından hazırlanır ve genel kurul onayı ile yürürlüğe girer.

Söz konusu yönetmelikte personel kadrolarının tespiti sırasında, bunlardan hangilerinin imza yetkisini haiz kadrolar olduğu açıkça belirtilir.

Bütçede öngörülmek ve genel kurulca sınırları belirtilmek kaydıyla bu personele yönetim kurulunca tespit edilecek ücret verilir.

Müdür ve personel görevli buldukları sırada öğrendikleri ticaret veya işletme sırlarını saklamakla yükümlüdürler.

Kooperatifin temsil ve ilzamu

Madde 47- Kooperatifi resmi dairelerle, mahkemeler ve üçüncü şahıslara karşı yönetim kurulu temsil eder. Yönetim kurulu bu yetkisini varsa müdüre verebilir. Kooperatif adına düzenlenecek evrakın muteber olması veya kooperatifin ilzamu için, kooperatif unvanı altında varsa müdür veya vekili ile yönetim kurulu başkan ve üyelerinden ya da imzaya yetkili olanlardan birinin müştereken imzaları şarttır. Müdür yoksa yönetim kurulu başkanı ile üyelere birinin müştereken imzası yeterlidir.

Yönetim kurulu, kooperatifi temsil ve kooperatif adına imza atmaya yetkili şahısları kararla tespit eder ve bu kararın noterlikçe onaylanmış bir sureti, imzalarla birlikte tescil edilmek üzere Ticaret Sicili Memurluğuna verilir.

Kooperatifte müdürden başka yetkili personelin bulunmaması halinde, yönetim kurulu kararı ile sadece iç işlemler için müdüre tek başına imza yetkisi verilebilir.

Gerektiğinde, yukarıdaki fıkra hükmüne göre hareket edilerek imza yetkisine sahip kimseler değiştirilebilir.

Denetim kurulu, seçimi ve süresi

Madde 48- Denetim kurulu genel kurul toplantısına katılma hakkına sahip ortaklar arasından veya dışarıdan genel kurulca üç yıl için seçilen iki üyeden oluşur. Denetim kurulu üyelerinin görev süreleri seçimin yapıldığı toplantı gününe kadar uzayabilir.

Denetim kuruluna seçilen üye sayısı kadar da yedek üye seçilir. Genel kurul lüzum görürse denetim kurulu üyelerini her zaman değiştirebilir. Değiştirilen denetim kurulu üyeleri öncekilerin görev sürelerini tamamlar. Süreleri biten denetim kurulu üyeleri tekrar seçilebilirler.

Seçilme şartları

Madde 49- Denetim kurulu üyelerinde;

- 1) Türk vatandaşı olmak ve medeni hakları kullanma ehliyetine sahip bulunmak,
- 2) Kooperatifin çalıştığı ürünler üzerinde ticaret ve komisyonculuk işleri ile para ve mal olarak faizle kredi verme işlerinden herhangi birisini yapmamak veya bu işleri yapanlarla menfaat ilişkileri bulunmamak,
- 3) Türk Ceza Kanununun zimmet, nitelikli zimmet, irtikap, rüşvet, görevi kötüye kullanma, sahtekarlık, hırsızlık, dolandırıcılık, hileli iflas, emniyeti suiistimal ve Devletin şahsiyetine karşı işlenen suçlara ilişkin hükümleri ile 1163 sayılı Kooperatifler Kanununa göre mahkum olmamak,
- 4) Aynı zamanda kooperatif yönetim kurulu üyesi olmamak, kooperatif yönetim kurulu üyeleriyle üçüncü derece dahil kan ve sıhrı hısımlar (Kendisinin ve eşinin, anne, baba, çocuk, büyükanne, büyükbaba, torun, amca, hala, dayı, teyze, kardeş, kardeş çocuğu) olmamak, yönetim kurulu üyeleriyle aralarında iş ortaklığı bulunmamak,

5) Kooperatif ve Birlik personeli olmamak, en az ilk okulu tamamlamış olmak, dışarıdan seçilecek denetim kurulu üyelerinde ayrıca, başka bir tarım satış kooperatifi yönetim kurulu üyesi olmamak ve yüksek tahsilli olmak,

şartları aranır.

Denetim kuruluna seçilenlerden, Kooperatif yönetim, birlik yönetim veya denetim kurulu üyesi olarak görevli bulunanlar, bunlardan ancak birini tercih etmek zorundadırlar.

Görev ve yetkileri

Madde 50- Denetim kurulunun başlıca görev ve yetkileri şunlardır.

- 1) Yıllık bilanço ve sonuç hesaplarını inceleyerek bu husustaki görüşlerini birlikte veya tek başına genel kurula bir raporla bildirmek,
- 2) Kooperatif işlemlerinden bilgi edinmek ve gerekli kayıtların düzenli olarak tutulmasını sağlamak amacıyla en az ayda bir defa kooperatifin defterlerini incelemek,
- 3) En az üç ayda bir defa kooperatifin nakit mevcudu ile menkul değerlerini kontrol etmek,
- 4) Bütçe, bilanço ve gelir-gider cetvelini denetlemek,
- 5) Yönetim kurulunun ihmali halinde genel kurulu olağan veya olağanüstü toplantıya davet etmek,
- 6) Yönetim kurulu üyelerinin kanun ve anasözleşme hükümleri ile iyi niyet esaslarına uygun davranmalarına nezaret etmek,
- 7) Yönetim kurulu üyelerinin ve birlik temsilcilerinin gerekli şartları taşıyıp taşımadıklarını araştırmak, yönetim kurulu toplantı nisabının kaybedilmesi halinde boşalan bu üyeliklere gecikilmeksizin yeteri kadar yedek üye çağırarak, ,
- 8) Kooperatif ortaklarının, yönetim kurulu üyeleri ve kooperatif personeli hakkındaki şikayetlerini incelemek ve inceleme sonucunu yıllık raporunda açıklamak,
- 9) Uygun gördükleri teklifleri yönetim kurulu ve genel kurul toplantıları gündemine koydurmak,
- 10) Kooperatif iş planları, ürün alım ve değerlendirme işlemleri ile istihdam ve yatırım konularını incelemek, eksik ve hatalı işlemlerle ilgili olarak yönetim kurulunu uyarmak,
- 11) Kanun ve anasözleşme ile verilen diğer görevleri yerine getirmek.

Denetim kurulu üyeleri, görevleri çerçevesinde işlerin yürütülmesinde gördükleri noksanlıkları, kanun ve anasözleşmeye aykırı hareketleri bundan sorumlu olanların bağlı buldukları organa ve gerekli hallerde aynı zamanda genel kurula haber vermekle yükümlüdürler.

Denetim kurulu üyeleri, genel kurulu toplantıya çağırma yetkisi hariç olmak üzere kendilerine kanun ve anasözleşme ile verilen görev ve yetkileri, gerektiğinde tek başlarına da kullanabilir.

Denetim kurulu üyeleri, yönetim kurulu ve genel kurul toplantılarına katılabilirler. Ancak, yönetim kurulu toplantılarında oy kullanamazlar.

Sorumluluk ve yasak muameleler

Madde 51- Denetim kurulu üyeleri, kanun ve anasözleşme ile kendilerine yüklenen görevleri hiç veya gereği gibi yapmamlarından doğan zararlardan dolayı kusursuz olduklarını ispat etmedikçe müteselsilen sorumludurlar.

Bu sorumluluk hakkında kooperatif genel kurulunca alınacak karara göre işlem yapılır.

Denetim kurulu üyeleri ortaklık işlemleri dışında kendileri veya başkaları namına bizzat veya dolaylı olarak kooperatifle kooperatif konusuna giren ticari bir muamele yapamazlar. Denetim kurulu üyeleri kooperatif veya birlik iştiraklerinde görev alamazlar.

Denetim kurulu üyeliğinin boşalması

Madde 52- Bu anasözleşmenin 42`nci maddesinin birinci fıkrasının (2) numaralı bendi dışındaki hükümleri denetim kurulunun ortaklar arasından seçilmiş üyeleri, aynı fıkranın (2), (3), (4), (5) ve (6) numaralı bentleri dışındaki hükümleri ortaklar dışından seçilmek suretiyle iş başına gelen üyeleri için de uygulanır.

Üyeliğin her hangi bir nedenle boşalması halinde sıralamaya göre yedek üye göreve çağrılır. Yedeklerle beraber üye sayısı tamamlanamadığı takdirde, mevcut üye ilk genel kurula kadar görev yapmak üzere yerine birisini seçer. Yedekler de dahil toptan boşalma olursa, Türk Ticaret Kanununun 351 inci maddesinin son cümlesine göre hareket edilir.

Denetim kurulu üyelerinin ücretleri

Madde 53- Denetim kurulu üyelerine verilecek ücret veya huzur hakkının miktarı ve ödeme şekli ile yapacakları görev seyahatleri için ödenecek yolluk miktarı genel kurul tarafından tespit olunur.

Denetim kurulu üyelerine, genel kurulca kararlaştırılan yukarıdaki nev`i ve miktarların dışında hiçbir ödeme yapılamaz.

Sır saklama mecburiyeti

Madde 54- Kooperatifin yönetim ve denetim kurulu üyeleri ile her çeşit personeli, görevlerinin yapılması sırasında öğrendikleri ve açıklanmasında Birlik ile ortak kooperatifler ve üretici ortakları açısından zarar umulan hususlar hakkında kanuni merciler ve yetkililer hariç olmak üzere başkalarına bilgi veremezler.

BEŞİNCİ BÖLÜM Ürünler ile İlgili İşlemler

Ürün alımları

Madde 55- Kooperatifin çalışma konusuna giren ürünlerdır.

Bir ürünün Kooperatifin çalışma konusuna dahil edilebilmesi için, bu konuda genel kurulca karar verilmesi gerekir.

Kooperatifin ürün alımları ile ilgili işlemleri yönetim kurulu kararlarına göre yürütülür. Kooperatif birliğe bağlı ise 4572 sayılı Kanun ve bu anasözleşmeye aykırı olmamak koşuluyla birliğin bu konudaki belirleyeceği ilke ve esaslara uymak zorundadır.

Ürün teslim zorunluluğu

Madde 56- Kooperatif ortakları rekolte beyannamesine göre teslimini taahhüt ettikleri ürünlerin en az %50`sini kooperatife teslim etmek zorundadır.

Ortaklar ancak kendi üretimleri olan ürünleri kooperatife teslim edebilirler. Ortaklar her yıl rekolte vaziyetine göre elde edebilecekleri ürün durumu ile kooperatife teslimini taahhüt ettikleri ürün miktarını kooperatif yönetim kurulunun, kooperatif birliğe bağlı ise birlik yönetim kurulunun belirleyeceği süre içinde ürün idrakinden önce rekolte beyannamesi vererek kooperatife bildirmek zorundadırlar. Ortağın, taahhüdünü yerine getirememesine veya teslimatını büyük ölçüde azaltmasına sebebiyet verecek hallerde, ürün idrakinden önce kooperatife yazılı olarak başvurusu zorunludur. Rekolte beyannamesi vermeyen ortağın o iş yılına ait ürünü, ancak ortak dışı ürün olarak alınabilir.

Rekolte beyannamesinin şekli ile ihtiva edeceği bilgiler kooperatif yönetim kurulunca, kooperatif birliğe bağlı ise birlik yönetim kurulunca belirlenir.

Ürünlerin değerlendirilmesi

Madde 57- Kooperatifçe satın alınacak ürünler, yönetim kurulu kararlarına göre değerlendirilir. Ürünlerin değerlendirilmesi işlerinde yönetim kurulunun basiretli bir tacir gibi hareket etmesi esastır.

Ortaklarla hesaplaşma

Madde 58- Kooperatifin ortaklarından aldığı ürünlere ait gelir gider farkı ürünlerin tamamen satışının yapıldığı iş yılına ait bilanço ve gelir gider cetvelinin düzenlenmesi ile ortaya çıkar. Bu farktan ortakların paylarına düşen miktar, bilanço ve gelir gider cetvelinin genel kurulca kabulünü müteakip, ortakların hesaplarına intikal ettirilir.

Hesaplaşma işlemi, kooperatif genel kurulunun gelir-gider farkının dağıtımı ile ilgili kararına göre yapılır.

Ortaklara; birliğin belirleyeceği ilke ve esaslar dahilinde kooperatif yönetim kurulunun kararıyla, teslim ettikleri ürün bedelini geçmemek üzere hesaplaşmadan önce avans ödenmesi mümkündür.

Hesaplaşma sonunda, evvelce ortaklara ödenmiş olan avanslarla diğer borçları, ortakların alacaklarından düşülür.

Ortak dışı ürün alınması ve üreticilerle hesaplaşma

Madde 59- Kooperatife ortak dışı ürün teslimatında bulunan üreticilere yapılacak ödemeler ve üreticilerle hesaplaşmalar, yönetim kurulu kararına göre yapılır.

Kooperatifin ortaklarından veya diğer üreticilerden aldığı ürünlere ait işlemler, ayrı hesaplarda takip edilir. Sonuçları dönem sonu bilançoları ve gelir gider cetvelinde ayrı ayrı gösterilir.

ALTINCI BÖLÜM Kooperatifin Hesapları

Hesap dönemi, bilanço ve netice hesapları

Madde 60- Kooperatifin hesap dönemi tarihinden tarihine kadar süren devreyi kapsar. İlk faaliyete geçtiği yıldaki hesap dönemi kooperatifin kurulduğu tarihten başlar ve hesap dönemi sonunda biter.

Dönem sonu bilançosu, hesap dönemi içindeki bütün faaliyetleri ihtiva edecek şekilde tanzim edilir.

Kooperatif, her bir ürüne ait gelir ve giderlerini ayrı hesaplarda takip etmek, bunlara ait gelir - gider farklarını kayıtlara uygun şekilde hesaplamak ve gelir - gider cetvelini bu ayrıntıları gösterecek şekilde düzenlemek zorundadır.

Bilanço ve gelir-gider cetvelinin hesap döneminin bitim tarihinden itibaren üç ay içerisinde çıkarılmış olması gereklidir.

Yönetim kurulu ortak içi ve ortak dışı gelir ve giderlerini ayrı ayrı hesaplarda göstermek suretiyle bilanço ve gelir-gider hesaplarını hazırlayıp genel kurul toplantısından en az iki ay önce denetim kurulu üyelerine verir. Denetim kurulu üyeleri bunları en çok 15 gün içinde inceleyerek düzenleyecekleri raporla birlikte yönetim kuruluna iade eder.

Bilanço ve netice hesapları ile yönetim kurulu ve denetim kurulu raporları genel kurul toplantısından en az bir ay öncesinden itibaren bir yıl süreyle kooperatifin merkezinde ortakların incelemesine sunulur ve isteyenlere birer sureti verilir.

Muhasebe usulü

Madde 61- Kooperatifin hesapları, genel kabul görmüş muhasebe prensip ve usullerine uygun olarak tutulur ve mali durum tabloları buna uygun şekilde hazırlanır.

Kuruluş masrafları

Madde 62- Kooperatifin kuruluş masrafları, kuruluşu takip eden 3 yıl içinde gelir- gider farkı hesabından kapatılır.

Gelir gider farkı ve dağıtım

Madde 63- Kooperatifin her bir ürün için ayrı ayrı düzenlenen gelir-gider cetvellerine göre oluşan gelir-gider farkları; bilanço ve gelir-gider cetvellerinin genel kurulca kabulü üzerine aşağıdaki esaslara göre dağıtılır.

A- Ortak içi işlemler

- 1) Gelir-gider müspet farkının;
 - %10` u Yedek Akçe Hesabına,
 - %1` i Tanıtma ve eğitim hizmetlerini sağlayan fona,ayrılır.

Genel kurul; geriye kalan %89 payın en az 1/2` si zorunlu olmak üzere tamamının veya bir kısmının ortaklara risturn olarak dağıtılmasına karar verebileceği gibi, bu miktarın kısmen Yedek Akçe Hesabına ve genel kurulca tesis edilecek fonlara aktarılmasına da karar verebilir.

Yukarıdaki fıkraya göre ayrılan %1 oranındaki fon, bilançonun genel kurulca onaylanmasından itibaren bir ay içinde 1163 sayılı Kanununun 94 üncü maddesi uyarınca Sanayi ve Ticaret Bakanlığı emrindeki tanıtma ve eğitim hizmetlerini sağlayan fon hesabına yatırılır.

Risturn olarak ayrılan kısım kooperatifle yaptıkları işlemler esas alınarak ortaklara dağıtılır.

Ait olduğu hesap dönemine bakılmaksızın menfi neticeler ortadan kaldırılmadıkça, vadesi dolmayan kredi borçları hariç olmak üzere kullanılan krediler ve diğer borçlar ödenmedikçe müspet fark dağıtımı yapılamaz.

- 2) Bilanço açıklarının kapatılması hususunda bu anasözleşmenin 20` nci maddesi hükmüne göre hareket edilir.

Bu suretle de kapatılmayan bilanço açıkları ilk ürün teslimatı döneminden başlanarak, en geç üç ürün teslimatı döneminde tasfiye edilmek üzere Kooperatife verdikleri ürün miktarları dikkate alınarak ortak üreticilerden yapılacak tahsilat ile kapatılır.

Genel kurul toplantısında karar verilmesi halinde, bilanço açıklarının kapatılması için, ortakların Kooperatife yapacakları bağış ve yardımlar veya ortaklara açılan krediler ya da ürün bedellerinden yapılacak kesintiler ile oluşmuş fonlardan da yararlanılması mümkündür.

B- Ortak dışı işlemler

Ortak dışı işlemlerden oluşan gelir-gider müspet farkı ayrı bir hesapta toplanır. Bu hesaptan para kullanılması veya müspet farkın ortaklara dağıtılabilmesi, genel kurulun kararına bağlıdır. Menfi farklar bu hesaptan veya yedek akçeden, ya da genel kurulda verilecek karara göre bağış ve yardımlar ile açılacak kredilerden veya ürün bedellerinden yapılan kesintilerden oluşmuş fonlardan kapatılır.

Yedek akçe

Madde 64- Yedek akçe; gelir-gider müspet farklarından ayrılan hisselerden, yıl içinde meydana gelen ve sebebi anlaşılamayan kasa fazlalarından, çıkma, çıkarılma ve ölüm tarihinden itibaren 5 yıl geçtiği halde ilgilisi tarafından istenmemesi nedeniyle zaman aşımına uğrayan ortak alacak ve haklarından, yedek akçe gelirlerinden oluşur.

Yedek akçe, genel kurulun kararına bağlı olarak, Kooperatifin tahsili imkansız ve karşılıksız kalan alacaklarının ve bilanço açıklarının kapatılmasında kullanılır.

Ortakların yedek akçe üzerinde herhangi bir hakları yoktur.

Fonlar

Madde 65- Kooperatif, genel kurulca alınacak karara göre fonlar tesis edebilir.

Yedek akçelerin ve fonların nemalandırılması

Madde 66- Yedek akçelerin ve tesis edilen fonların nemalandırılmasına ilişkin şekil ve şartlar genel kurulca kararlaştırılır. Genel kurul bu yetkisini yönetim kuruluna devredebilir.

Devir teslim tutanağı

Madde 67- Yönetim kurulu üyeleri ile müdür ve diğer personel, görevlerinin sona erdiği tarihten itibaren 7 gün içinde sorumlulukları altındaki para, mal, defter, belge ve diğer kooperatif varlıklarını bir tutanakla yeni görevlilere devir teslim etmekle yükümlüdürler.

Avanslar ve ödemeler

Madde 68- Kooperatifin amaç ve işleri dışında avans verilemez ve ödeme yapılamaz. Her türlü ödemenin geçerli belgelere dayandırılması şarttır.

Verilecek avansın sebebi, miktarı, geri alınma şartları, kapatılması şekli ile kasada günlük olarak bulundurulacak azami para miktarı ve kooperatif parasının amaçlara uygun şekilde değerlendirilmesi usulü yönetim kurulu tarafından alınacak kararlar belirlenir.

Kooperatifin aczi halinde yapılacak işler

Madde 69- Kooperatifin aciz halinde bulunduğunu kabul ettirecek ciddi sebepler mevcut ise, yönetim kurulu piyasada cari fiyatlar esas olmak üzere, derhal bir ara bilançosu tanzim eder. Son yılın bilançosu veya daha sonra yapılan bir tasfiye bilançosu veyahut da yukarıda sözü geçen ara bilançosu kooperatif mevcudunun borçlarını artık karşılamayacağını gösteriyorsa yönetim kurulu Sanayi ve Ticaret Bakanlığı ve bağlı olduğu birliğe durumu bildirerek genel kurulu derhal olağanüstü toplantıya çağırır. Son yılın bilançosunda kooperatif varlığının yarısı karşılıksız kalırsa yönetim kurulu derhal genel kurulu toplantıya çağırarak durumu ortaklara arz eder. Aynı zamanda ilgili mahkeme ile Sanayi ve Ticaret Bakanlığı ve bağlı olduğu birliğe bilgi verir. Ancak, bilançoda tespit edilen açık üç ay içinde ortakların ek ödemeleriyle kapatılmadığı takdirde yine Bakanlık ve Birlik haberdar edilir.

Mali durumun düzeltilmesinin mümkün görülmesi halinde yönetim kurulunun veya alacaklılardan birinin isteği üzerine mahkeme iflasın açılmasını erteleyebilir. Bu takdirde, mahkeme mevcutlar defterinin tutulması, yönetim memuru atanması gibi kooperatif varlığının korunmasına ve devamına yarayan tedbirleri alır.

Defterleri tasdik ettirme yükümlülüğü

Madde 70- Kooperatifin tutmak zorunda olduğu yevmiye defteri, defteri kebir, envanter defteri, yönetim kurulu ve genel kurul karar defterleri ile ortaklar defteri ve rekolte beyanı kayıt defteri kullanılmaya başlanmadan önce notere tasdik ettirilir.

Defter ve belgelerin saklanması

Madde 71- Kooperatif ile ilgili yazı, mektup, telgraf, fatura, cetvel, senet, makbuz, tutanak, şartname, proje, hak ediş, fiş gibi belgelerle ödemeleri gösteren belgeler, mukavele, taahhüt, kefalet, sair teminat senetleri ve mahkeme ilamları gibi belgeler muntazam bir şekilde dosya halinde muhafaza edilir.

Bu belgelerle defterler son kayıt tarihinden itibaren on yıl geçinceye kadar saklanır. Kooperatifin sona ermesi halinde ilgili belgeler saklanmak üzere Türk Ticaret Kanununun 68 inci maddesi uyarınca notere tevdi olunur.

YEDİNCİ BÖLÜM

Dağılma ve Tasfiye

Dağılma sebepleri

Madde 72- Kooperatif;

- 1) Ortak sayısının 30` dan aşağı düşmesiyle,
- 2) Genel kurul kararıyla,
- 3) İflasın açılmasıyla,
- 4) Kanunlarda öngörülen diğer hallerde, Sanayi ve Ticaret Bakanlığının mahkemeden alacağı karar üzerine,
- 5) Diğer bir kooperatifle birleşerek devralınması suretiyle,
- 6) Üç yıl olağan genel kurul toplantısı yapmaması halinde,
- 7) Amacına ulaşma imkanının kalmadığının Sanayi ve Ticaret Bakanlığınca tespiti halinde mahkemeden alacağı kararla,

dağılır.

Başka bir kooperatifle birleşme halinde 1163 sayılı Kooperatifler Kanununun 84 üncü maddesine göre işlem yapılır.

Tasfiye kurulu

Madde 73- Tasfiye kurulu genel kurul tarafından seçilecek en az üç kişiden oluşur. Genel kurul tasfiye kurulu sayısı kadar yedek üye seçimi de yapar. Genel kurul bu hususta yönetim kurulunu da görevlendirebilir. Genel kurulca tasfiye kurulu için bir seçim veya görevlendirme yapılmadığı takdirde, tasfiye işlerini yönetim kurulu yürütür. Bunlar genel kurulca her zaman azil ve yerlerine yenileri tayin olunabilir.

Tasfiye kurulu üyelerinin herhangi bir sebeple görevden ayrılmaları halinde yerlerine, diğer tasfiye kurulu üyelerince yedekleri çağrılır.

Tasfiye kurulunun yukarıdaki şekilde oluşturulmasına imkan bulunmaması halinde ortaklardan birisinin başvurusu üzerine mahkemece tasfiye memurları atanabileceği gibi, ortağın talebine istinaden, tasfiyeye memur kimselerin haklı sebepler dolayısıyla azli ile yerlerine yenilerinin atanmasına da karar verilebilir.

1163 sayılı Kooperatifler Kanununun 56`ncı maddesinin birinci fıkrasının (3) numaralı bendi ile 62`nci maddesi hükümleri tasfiye kurulu üyeleri hakkında da uygulanır.

Tasfiye kurulu üyelerine, tayin eden merci tarafından tespit edilecek miktarda ücret ödenir.

Yönetim kurulu, tasfiye memurlarını ticaret siciline tescil ve ilan ettirir.

Tasfiye kurulunun görevleri ve tasfiyenin yürütülmesi

Madde 74- Tasfiye kurulu, tasfiye işlerinin bir an önce bitirilmesi için çalışmakla yükümlü olup, tasfiye işlemlerine ilişkin görevlerini aşağıdaki şekilde yürütür:

1) Dağılıma, tasfiye kurulunca Ticaret Siciline tescil ettirilir ve Ticaret Sicili Gazetesi ile mahalli bir gazetede birer hafta arayla üç defa yaptırılacak ilanla alacaklılar tasfiyeden haberdar edilerek bir yıl içinde alacaklarını beyana davet edilir. 2) Tasfiye süresince kooperatif unvanı "Tasfiye Halinde" ibaresi ilave edilerek kullanılır.

3) Kooperatif genel kurulu aksine karar vermiş olmadıkça tasfiye memurları menkul malları pazarlık veya açık arttırma usulüyle satabilir. Gayrimenkulların satılma şekli genel kurul kararıyla belirlenir.

4) Tasfiye memurları, göreve başladıkları zaman, kooperatifin dağılıma kararının verildiği tarihteki durumunu inceleyerek varlıkları, alacakları, borçları gösterir bir envanter defteri ile açılış bilançosu hazırlar; ayrıca kooperatifin mevcut ortakları ile bunların alacak ve borç durumlarını gösterir bir cetvel tanzim eder.

5) Kooperatifin eskiden başlamış olup da henüz bitirilmemiş işlerinden tamamlanması mümkün olanlar tamamlanır, taahhütler yerine getirilir, alacaklar ve gerektiğinde ödenmemiş sermayeler tahsil edilir.

6) Kooperatifin borçlarının mevcutlarından fazla olması halinde tasfiye memurları durumu mahkemeye bildirir.

7) Tasfiye sırasında tasfiye kurulu kararlarının yer alacağı bir tasfiye defteri tutulur. Tasfiyenin yönetim kurulunca yürütülmesi halinde yönetim kurulu karar defteri tasfiye defteri olarak kullanılır.

8) Tasfiyenin uzun sürmesi halinde her yıl sonu için ara bilançolar ile tasfiye sonunda kesin bilanço hazırlanır ve genel kurula sunulur.

9) Tasfiye süresince yapılacak genel kurul toplantılarında aranacak toplantı nisabı hakkında 28 inci maddenin birinci fıkrası hükmü uygulanır.

10) Kooperatiften alacaklı oldukları bilinenlerin alacak tutarları ile muaccel ve tartışmalı olan borçlara karşılık düşen meblağ Notere tevdi olunur.

11) Kooperatifin borçlarının ve pay bedellerinin ödenmesinden sonra kalan miktar dağılıma anında kayıtlı ortaklar veya hukuki halefleri arasında ödenmiş sermayeleri ile orantılı olarak dağıtılır.

12) Tasfiyenin sona ermesi üzerine kooperatif unvanının sicilden silinmesi tasfiye memurlarınca sicil memurluğundan talep edilir.

SEKİZİNCİ BÖLÜM

Çeşitli Hükümler

Birlik genel kuruluna katılacak temsilcilerin görev süresi ve nitelikleri

Madde 75- Kooperatifin bağlı olduğu Birliğin genel kuruluna katılacak temsilciler hakkında Tarım Satış Kooperatifleri Birliği Anasözleşmesinde yer alan hükümler uygulanır.

Bakanlık ve diğer kurum ve kuruluşların denetimi

Madde 76- Kooperatif Sanayi ve Ticaret Bakanlığının denetimine tabidir. Bakanlık; kooperatif üst kuruluşlarını ve ilgili müesseseleri kooperatifi denetlemekle görevlendirebilir.

Kooperatif ve kooperatifin en az %51 hissesine sahip bulunduğu iktisadi işletmeler ayrıca bağlı olduğu Birliğin denetimine tabidir.

Kooperatif görevlileri; kooperatife ait para ve para hükmündeki kağıtları ve gizli de olsa bunlarla ilgili defter ve belgeleri istenildiğinde müfettişlere, kooperatif kontrolörlerine ve birlik denetim görevlilerine göstermek, saymasına ve incelemesine yardımcı bulunmak, istenilen bilgileri gerçeğe uygun ve eksiksiz olarak vermek ve doğru beyanda bulunmakla yükümlüdürler.

Kooperatif, Bakanlığın 1163 sayılı Kooperatifler Kanununun 90`inci maddesi uyarınca yaptırdığı denetim sonucuna göre vereceği talimatlara uymak zorundadır.

Kooperatif, Birliğin, denetim elemanlarınca yapılan denetim sonucunda Kanuna, Anasözleşmeye ve iyi niyet esaslarına aykırı olmayacak şekilde vereceği talimatlara da uyar.

Bağımsız denetim

Madde 77- Bakanlık, belirleyeceği usul ve esaslar dahilinde kooperatifin işlem, hesap ve varlıkları ile mali tablolarını 1/6/1989 tarihli ve 3568 sayılı Kanuna göre denetim yetkisine sahip bağımsız denetim kuruluşlarına denetlettirmesini isteyebilir. Denetleme yapacak kuruluş, kooperatif genel kurulu tarafından belirlenir. Denetim yerine getirilmeden veya denetim sonucunda düzenlenen raporlar genel kurulda görüşülmeden yönetim ve denetim kurulları ibra edilmiş sayılmaz. Bakanlık, bağımsız denetleme faaliyetlerinde bulunacak kuruluşları ve çalışma esaslarını Türkiye Serbest Muhasebeci Mali Müşavirler ve Yeminli Mali Müşavirler Odaları Birliği ile müştereken belirler.

Muafiyet ve istisnalar

Madde 78- Kooperatif; 4572 sayılı Kanununun 6`ncı maddesinde yazılı her türlü vergi resim, harç ile gelir ve kurumlar vergisinden müstesnadır.

Gelir vergisi kanununa göre yapılacak tevkifat hükümleri ile katma değer vergisi hükümleri saklıdır.

Kooperatifin ortak dışı işlemlerinden elde edeceği gelir-gider farkları ayrı bir hesapta takip ve tespit edilerek vergi kanunları hükümlerine göre vergilendirilir.

Kooperatifin ortaklarından aldığı ürünleri niteliğinde değişiklik olmayacak şekilde ilk işleme tesislerinde işleyerek üçüncü kişilere satması ortak içi işlem sayılır.

Kanun hükümlerinin uygulanması

Madde 79- Bu anasözleşmede açıklık olmayan hallerde 4572 sayılı Tarım Satış Kooperatif ve Birlikleri Hakkında Kanun, 1163 sayılı Kooperatifler Kanunu ile 6762 sayılı Türk Ticaret Kanununun anonim şirketlere ait hükümleri uygulanır.

Ortakların kredi ihtiyaçları

Madde 80- Kooperatif, genel kurulca alınacak karara göre yönetim kurulu kararı ile amaçlarına uygun olarak ortaklarının ayni ve nakdi kredi ihtiyaçlarını karşılayabilir. Kooperatif birliğe bağlı ise kredi kullanılması konusunda birliğin görüş ve önerilerine uygun hareket eder.

Ortakların ve ortak olmayan üreticilerin tarımsal üretim faaliyetleri ile ilgili ihtiyaçlarının karşılanması

Madde 81- Kooperatif, ortakların ve gerektiğinde ortak olmayan üreticilerin her çeşit üretim araç ve gereçlerini ve diğer ihtiyaç maddelerini toptan satın alabilir ve bedeli karşılığında ortaklara dağıtabilir.

Kooperatif birliğe bağlı ise birliğin bu konudaki çalışmalarına katılarak müşterek menfaatleri doğrultusunda hareket eder.

Mutlak rehin hakkı

Madde 82- Ortakların, kendilerine açılacak kredi ve verilecek avanslara mesnet olarak gösterdikleri ürünleri, hayvanları ve üretimleri ile ilgili her türlü makine ve araçları üzerinde Kooperatifin mutlak rehin hakkı vardır.

Ortak borçlarının ertelenmesi

Madde 83- Deprem, kuraklık, donma, yangın, su baskını ve dolu gibi afetler veya bitkisel ve hayvansal hastalıklar yüzünden ürünün en az üçte birinin hasar görmesi nedeniyle gününde tahsil edilemeyen alacaklar, paranın Kooperatif kaynağı olması halinde birlik yönetim kurulunca tespit edilecek esaslara göre, her ortağın durumu ayrı ayrı incelenerek en çok iki yıla kadar ertelenebilir.

Alacakların tahsili

Madde 84- Kooperatifin ortaklar ve üçüncü şahıslar üzerindeki alacaklarının tahsili ve bu amaçla gerekli tedbirlerin alınması, yönetim kuruluna ait sorumluluklardandır.

Ortakların, Kooperatife olan borçlarını ürünlerinin satış bedelinden ödemeleri esastır.

Yeniden yapılandırma süreci

Geçici Madde 1- Yeniden yapılandırma süresince ortak üreticilerin kooperatif ortaklığından ayrılma talepleri halinde, kendilerine sermaye iadesi işlemi yapılmaz. Ancak kooperatifin bağlı bulunduğu birliğin sahip olduğu iktisadi işletmelerin anonim şirkete dönüştürülmesi halinde, iade edilmeyen sermaye payları oranında bu şirketlere ortak olabilirler.

Bu hüküm ölen ortakların varislerine yapılacak sermaye payı iadeleri için uygulanmaz.

Özel bünye borçları ve personel tazminatları

Geçici Madde 2- Kooperatifin personel kadrolarında yapılacak düzenlemeler için gerekli tazminat tutarının Yeniden Yapılandırma Kurulunun önerileri dikkate alınarak Hazinece üstlenilip tasfiye edilmesi neticesinde oluşacak müspet fark bir fon hesabında izlenir ve bu fon gelir-gider menfi farklarının karşılanmasında kullanılır.

İlk yönetim kurulu üyeleri

Geçici Madde 3- İlk genel kurul toplantısına kadar görev yapmak üzere, aşağıdaki kurucu ortaklar yönetim kurulu asil ve yedek üyeliklerine seçilmişlerdir.

<u>Asil Üyeler</u>	<u>Yedek Üyeler</u>
1.	1.
2.	2.
3.	3.
4.	4.
5.	5.

İlk denetim kurulu üyeleri

Geçici Madde 4- İlk genel kurul toplantısına kadar görev yapmak üzere, aşağıdaki kimseler denetim kurulu asil ve yedek üyeliklerine seçilmişlerdir.

<u>Asil Üyeler</u>	<u>Yedek Üyeler</u>
1.	1.
2.	2.

Kurucular

Geçici Madde 5- Aşağıda isimleri, adresleri ve tediyeye ettikleri sermaye payları ile imzaları bulunan;

- 1) Kurucu ortaklar, bu anasözleşmenin 13 üncü maddesinde belirtilen ortaklık şartlarını taşıdıklarını,
- 2) İlk yönetim kurulu üyeleri ile denetim kurulu üyeleri, anasözleşmenin 38 inci ve 49 uncu maddelerinde belirtilen seçilme şartlarını taşıdıklarını,